

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/111/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

287/2011. (X. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ jogi képviselő útján 2011. február 23-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. október 5-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2011. február 23-án, jogi képviselője útján, postán előterjesztett panaszában a 2011. február 17-én vele szemben végrehajtott rendőri fellépést kifogásolta az alábbiak szerint.

Az említett napon, a kora délutáni órákban a 7-es számú főúton haladt társával – aki a Testületnél szintén terjesztett elő panaszt – egy Seat Inca típusú kisteherautóval B. város irányába, amelyet egy közös ismerősüktől kaptak kölcsön. A járművet a panaszos társa vezette, a panaszos maga utasként foglalt a gépkocsiban helyet. P. település határánál egy, a főúton közlekedő lassú jármű – traktor – előzésébe kezdtek. Ezt követően észlelték, hogy rendőri ellenőrzés zajlik előttük, így a sofőr fékezett, aminek következtében a jármű lefulladt, de még félre tudott gurulni a murvás útpadkára. Ezt észlelve az ellenőrzést végző rendőrök odamentek az autóhoz, amelyből a panaszos és társa kiszállt.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A rendőrök „nyomatékosan” felszólították a sofőrt az iratok átadására, aki ennek eleget is tett, átadta a személyes iratait. Eközben a panaszos a gépkocsiban a forgalmi engedélyt kereste, mivel azonban nem találta, ezt többször is jelezte a rendőröknek. A rendőrök hallva, hogy nincs meg a gépkocsi forgalmi engedélye, azzal vádolták meg a panaszost és a társát, hogy lopták a járművet, amire válaszul az intézkedés alá vont személyek közölték, hogy kölcsön kapták azt. Ezután a rendőrök felszólították a sofőrt egy alkoholszonda megfújására, aki azt ellenállás nélkül meg is tette. A szonda első megfújása sikertelen volt, a második pedig valószínűleg sikeres, de a sofőr továbbra sem ellenkezett. A panaszos megjegyzi, hogy az első, sikertelen fújási kísérlet után a rendőrök durva és trágár szavakkal, szidalmazó hangnemben szólították fel a sofőrt, hogy ne szórakozzon velük, fújja meg a szondát rendesen. Ekkor szópárbaj alakult ki az egyik rendőr és a sofőr között a rendőr nem megfelelő hangneme miatt. Ezt észelve a panaszos kérte mindkét felet, hogy beszéljék meg a nézeteltérést, azonban a helyzet elfajulását nem tudta megelőzni. Az egyik rendőr ugyanis szidalmazni és lökdösni kezdte a panaszos társát. Amikor a panaszos társa azt látta, hogy az egyik rendőr feldühödve és fenyegetőzve közelít felé, a földön fekvé könnyörögni kezdett, hogy ne bántsák őt. Mindeközben a panaszos sírva, felfokozott idegállapotban kérte a rendőröket arra, hogy beszéljék meg békésen a történeteket. Az egyik rendőr ekkor gúnyosan kérdezett vissza, amiből a panaszos arra következtetett, hogy a rendőr szerint a panaszos „pénzbeli megbeszélésre” utalt.

A panaszos társát az egyik rendőr kétszer fejbe rúgta, miközben a panaszos társa kezeivel próbálta védeni a fejét, a második rúgástól azonban elvesztette az eszméletét. A rendőrök ezután a sofőrt a karjánál fogva húzták a rendőrautóhoz, és rakták be. A panaszos társa csak a Polgárdi Rendőrőrsnél tért magához, amikor a rendőrautóból kirángatták, és ismét a földre lökték, majd újra bántalmazták.

Miközben a társát a rendőrök a szolgálati járműhöz vitték, a panaszos telefonált az egyik barátjának, hogy baj van, és elmondta, hogy a társát megverték a rendőrök. A telefonálást követően a rendőrök odamentek hozzá, és minden indok nélkül megbilincseltek, majd közölték, hogy velük kell mennie. Amikor a panaszos annak okára rákérdezett, a rendőrök azt felelték neki, „vesztegetés”.

A Polgárdi Rendőrőrsön a panaszost megbilincselve a folyosón várakoztatták, és semmit nem közöltek vele. Még azt sem tudta, hogy helyileg hol van. A rendőrőrsre érkezést követően elkérték a telefonját, majd megkérdezték, hogy készített-e felvételeket. A panaszos válaszul nemmel felelt, azonban a rendőrök a készüléket tüzetesen átvizsgálták, majd kikapcsoltatták vele.

Bizonyos idő elteltével bekísérték a panaszost egy szobába, ahová a rendőrök később bankjegyeket is bevittek, és elkezdtek feljegyezni azok sorszámát és címleteit, majd viccelődve megjegyezték, hogy karácsonyi vagy húsvéti pénznek szánta-e ezt nekik, és azt állították, hogy a pénzt lebegtetve akarta a panaszos megvesztegetni őket. A panaszos előadja, hogy nem tudja, a bankjegyek honnan kerültek elő, mert nála egyáltalán nem volt pénz. Ezt közölte is a rendőrökkel. Ezután próbálták rávenni a rendőrök arra, hogy tanúskodjon a társa ellen, miszerint „fejelő mozdulatot” tett a rendőrök felé. A panaszos kijelentette, hogy ilyet ő nem látott. Ezután a panaszos számára ismeretlen szöveget írtak a számítógépen, majd felszólították, hogy írja azt alá. A panaszos próbálta ugyan értelmezni, hogy mi olvasható a papíron, de idegállapota miatt, és mivel a cselekmények hatása alatt állt, és félt attól, hogy őt is bántalmazzák, nem tudta ellenőrizni, hogy mit ír alá. A szobában a panaszost végig

megbilincselve tartották, és még akkor sem vették le róla a bilincset, amikor az írat aláírására szólították fel, egészen addig, amíg nem jelezte, hogy így nem tud aláírni. Ekkor is csak az egyik kezét szabadították ki a bilincsből. Az általa aláírt dokumentumból adtak egy példányt, majd ismét mindkét kezét megbilincselve kiültették a folyosóra.

A panaszos a rendőrőrsön töltött idő kapcsán az alábbiakat kifogásolja. A rendőrök nem adtak lehetőséget a panaszosnak arra, hogy ügyvédet hívjon, vagy értesítsen. Az eljárásról jegyzőkönyvet nem írt alá, és nem is olvastak fel neki ilyet. A körülbelül 8 órán át tartó intézkedés során a rendőrök neki sem ételt, sem vizet nem adtak. Az eljárás alatt végig megbilincselve tartották, csak a már említett papír aláírásakor vették le róla a kényszerítő eszközt pár perc időtartamra.

A panaszos kijelenti, hogy nem vesztegette meg a rendőröket, akik intézkedtek vele szemben, és arra kísérletet sem tett, és nem is tehetett, mivel nem volt nála pénz.

A fentiek alapján panaszt kíván tenni a számára ismeretlen nevű és rendfokozatú azon rendőrök ellen, akik a Polgárdi Rendőrőrs járőrei, és akik 2011. február 17-én, a kora délutáni órákban P. külterületén, a 7-es számú főút 87-es km szelvényében forgalomellenőrzést hajtottak végre, aminek keretében a panaszost intézkedés alá vonták. A panaszos kifogásolja az előállítást megelőző rendőri intézkedés tényét, módját, szakszerűtlenségét és szubjektivitását, valamint az előállítás tényét és indokolatlanságát.

A panaszos beadványában utal a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdésére, ami kapcsán megjegyzi, hogy a leírt körülmények alapján ennek az előírásnak a rendőri intézkedés nem felelt meg. Az intézkedés indokolatlan és aránytalan volt, valamint sértette a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát. Egyértelmű továbbá álláspontja szerint az is, hogy indokolatlanul állították elő a rendőrségre, mivel az előállítás elrendelésének időpontjában vele szemben bűncselekmény gyanúja nem állt fenn, sőt még valószínűsíthető sem volt.

A panaszos idézi a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 8. §-át, 54. § (1) és (2) bekezdését és 55. § (1) bekezdését, továbbá az Rtv. 33. § (2) bekezdését. Utal rá, hogy a hivatkozott rendelkezésekben rögzített követelményekkel ellentétben az intézkedő rendőrök az egész eljárás során fenyegették, és 8 órán keresztül megbilincselve tartották. Véleménye szerint a fenti tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy az eljárás során súlyosan sérültek alkotmányos alapjogai, így a személyi szabadsághoz, a tisztességes eljáráshoz, valamint a testi épséghez és egészséghez, illetve emberi méltósághoz való jogai. Ezért kéri, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök, B. A. r. törm. és K. Sz. r. őrm. a sérelmezett eseményekkel összefüggésben a következő tartalommal készítették 2011. február 17-én jelentést.

Az említett napon 14 óra 30 perctől kezdődően a panaszossal szemben az Rtv. 29. §-a (1) bekezdésének I. fordulata alapján igazoltatást, a 31. § (1) bekezdése szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását, illetve a 33. § (1) bekezdésének a) pontjára figyelemmel szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogását hajtották végre. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján – szökésének megakadályozása érdekében – bilincset alkalmaztak. A bilincselés 14 óra 40 perctől 19 óra 30 percig tartott.

A jelentés utal rá, hogy a panaszosnak az intézkedés során sérülése, valamint a rendőri fellépés során anyagi kára nem keletkezett. A panaszos a fogvatartásról kérte hozzátartozója értesítését.

Az intézkedés alapjául szolgált cselekményekről a jelentés az alábbiak szerint számol be. A rendőrök szolgálatuk teljesítése során észlelték, hogy a 7-es főút 87-es kilométerszelvénye előtti szakaszon egy fehér színű gépkocsi a záróvonalat átlépve megelőz egy traktort. A szabálysértést észlelve K. Sz. r. őrm. a gépkocsit szabályos „megállj” jelzést adva kívánta megállítani. A jármű vezetője azonban ekkor nagyot fékezett, jobbra fordult, majd megállt a szántófölddel szemben.

A rendőrök a gépkocsi vezetőjét és utasát intézkedés alá vonták. A vezetővel szemben ezt követően Spiratest alkoholszondát alkalmaztak, azonban azt a sofőr nem volt hajlandó megfűjni. A jármű utasa, vagyis a panaszos az intézkedés során „a hivatalos eljárást megkerülve” kívánt a sofőrnek segíteni azzal, hogy több alkalommal is megkérdezte, nem lehetne-e az ügyet valahogy máshogy elintézni, közben pedig készpénzt tartott a kezében.

Miután a gépkocsi vezetője az intézkedés során „lefejelte” K. Sz. r. őrmestert, a rendőrök testi kényszerrel, majd bilincset alkalmaztak vele szemben. Ezt követően a sofőrt és a panaszost elfogták, és a Polgárdi Rendőrőrsre előállították.

A panaszost védelemhez való jogáról a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján szóban tájékoztatták. Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján továbbá tájékoztatást kapott az előállítás okáról és igazolást vett át annak időtartamáról.

A panaszos fogvatartásának az oka 19 óra 50 perckor szűnt meg, a rendőrség épületéből ekkor elbocsátották.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a jelentésben megjelölt intézkedések végrehajtása és a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés során nem sérült továbbá az arányosság követelménye sem.

A kivizsgálást végző őrsparancsnok az iratban utal rá, hogy szükségesnek tartotta a panaszos szóbeli meghallgatását a történetekről. A meghallgatást A. J. r. tzls. végezte, arról írásos dokumentumot a rendőrség nem bocsátott a Testület rendelkezésére.

2) A panaszos előállításának időtartamáról kiállított igazolás szerint szabadságának korlátozása 2011. február 17-én 14 óra 30 perctől 19 óra 50 percig tartott.

A panaszos hozzátartozója vagy képviselője értesítését kérte, az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, élelmezést nem kért.

3) A panaszos az előállított/elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről elnevezésű tájékoztatón aláírásával igazolta, hogy az iratból egy példányt átvett, a szükséges tájékoztatást megkapta.

4) A panaszos a nyilatkozat elnevezésű dokumentum aláírásával elismerte, hogy az Rtv. 92-93. §-ai alapján jogorvoslati lehetőségeiről tájékoztatták; a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel vagy a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem élt, panasz esetén sérelmeiről nyolc napon belül nyilatkozik; az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban vagy írásban megkapta; az előállítás időtartamáról kiállított igazolást átvette; sérülése a rendőri intézkedés idején nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült; fertőző betegségben nem szenved. Kérte továbbá, hogy az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján fogvatartásáról egy hozzátartozóját értesítsék, akinek nevét, címét és telefonszámát a rendőrség rendelkezésére bocsátotta.

5) A sérelmezett eseményekkel összefüggésben B. A. r. törm., K. Sz. r. örm., P. Gy. r. ftzls., U. I. r. ftörm. és G. L. r. zls. az alábbi tartalommal készítették jelentést 2011. február 17-én.

A rendőrök 2011. február 17-én 14 óra 30 perckor P. külterületén, 7-es főúton, a 87-es kilométerszelvényénél a járőreligazító lapon előre meghatározott álló ellenőrzést hajtottak végre, amely során B. A. r. törm. és K. Sz. r. örm. észlelték, hogy az említett kilométerszelvény előtti szakaszon, attól kb. 200 m-re, L. irányában egy fehér színű gépkocsi a záróvonalat átlépve megelőz egy traktort. A szabálysértést észlelve K. Sz. r. örm. a gépkocsit szabályos állj jelzést adva kívánta megállítani. A jármű vezetője azt látva nagy fékezéssel kísérelt megállni, a gépkocsi gumija füstölt, majd a jármű hirtelen irányt váltva jobbra fordult, és a szántófölddel szemben állt meg, ahol beleragadt a sárba, így ezt követően már nem tudott megfordulni.

A rendőrök a gépkocsi vezetőjét, valamint utasát is igazoltatás alá vonták. A jelentés megjegyzése szerint az intézkedés során a gépkocsi vezetője mindvégig tiszteletlen, lekezelő magatartást tanúsított, ezért a rendőrök többször felszólították, hogy adja meg a kellő tiszteletet. Mivel a jármű vezetőjén alkoholszagot éreztek, vele szemben Spiratest alkoholszondát kívántak a rendőrök alkalmazni, azonban az érintett a szondát nem volt hajlandó megfűjni, csak bevette a szájába, így eredménytelen volt a mintavétel. Ezt követően a vezető az iratait is csak többszöri felszólításra volt hajlandó átadni, a jármű forgalmi engedélyét pedig nem is találta, így azt át sem adta. A rendőrök előadása szerint továbbá a sofőr okmányai keresése közben a zsebéből elővett egy kisebb pénzköteget, amit átadott a panaszosnak a rendőrök előtt ismeretlen célból. Ezt követően a sofőrrel a rendőrök a helyszínen közölték, hogy a Polgárdi Rendőrsre elő fogják állítani hiteles Seres Ethylometer készülékkel történő alkoholvizsgálat végrehajtása céljából.

Az intézkedés során a jelentés tanúsága szerint a panaszos azzal a kérdéssel fordult a rendőrökhöz, hogy „nem lehetne-e ezt az egészet négy szemközt elintézni”, amelyre válaszul a rendőrök tájékoztatták a várható hivatalos eljárás menetéről, elkerülendő az esetleges félreértéseket. A panaszos azonban a fent említett kérdést újra, több alkalommal megismételte, miközben a sofőrtől kapott pénzt a kezében tartotta, és B. A. r. törm. felé többször nyújtó mozdulatot tett. Ezen eseményeket követően a rendőrök a panaszossal is közölték, hogy előállítják a Polgárdi Rendőrörsre, amelynek okaként vesztegetés bűncselekmény alapos gyanúját jelölték meg. Ekkor a panaszos zsebre tette a pénzt, de mielőtt az előállítását a rendőrök megkezdték volna, a sofőr K. Sz. r. örm.-t egy hirtelen mozdulattal a homloka bal oldalán „lefejelte”. A rendőrök ezt követően azonnal – mivel a késedelem veszéllyel járt volna – testi kényszer alkalmaztak a sofőrrel szemben, amely karjának megfogását, és feszítését jelentette, majd kezeire hátra testhelyzetben bilincset helyeztek. A kényszerítő eszközök alkalmazása során az érintett a földön többször megpróbált kitörni a rendőrök fogásából, aktívan ellenállt az intézkedésnek, és a kezével több ütés is mért K. Sz. r. örm. testére. A panaszos eközben a gépkocsi mellett állt, nem avatkozott be az eseményekbe, és megpróbálta a sofőrt nyugtatni.

A rendőrök végül mindkét intézkedés alá vont személyt 14 óra 50 perckor a Polgárdi Rendőrörsre előállították. Innen a sofőrt U. I. r. ftörm., G. L. r. zls. és P. Gy. r. tzls. ittas járművezetés gyanúja miatt – mivel a Seres készüléket nem volt hajlandó megfűjni – mintavétel céljából, továbbá a testi kényszer alkalmazása során, ellenállásának megtörésekor keletkezett sérüléseinek ellátására az orvosi ügyeletre szállította. Ennek kapcsán a jelentést készítő rendőrök megjegyzik, hogy amikor az orvosi ügyeletre szállítás tényét közölték, a sofőr az előállító helyiségben tartózkodott bilincs nélkül, és amikor a három említett rendőr belépett hozzá, és tájékoztatták a szállításról, a sofőr – aki kezdetben a padon ült – hirtelen felugrott, és a rendőrök irányába lépve hangosan szitkozódott, kezét pedig ütésre emelte. Felszólítani, hogy cselekményét hagyja abba nem volt mód, mivel a késedelem veszéllyel járt volna, ezért a rendőrök együttes testsúlyukat kihasználva a sofőr karjait megfogták, és őt a földre fektették, majd a földön fekvő személy kezeit hátra testhelyzetben megbilincseltek. Miután az érintett ellenszegülése megtört, a testi kényszer alkalmazásával a rendőrök felhagytak, majd őt az orvosi ügyeletre elszállították.

Az ügyeletes orvos 15 óra 30 perckor a 805794 jegyzőkönyvön (doboz száma: 36/2010), majd 15 óra 45 perckor a 805673 jegyzőkönyvön (doboz száma: 35/2010) a vérmintát levette, a sofőrt a klinikai tünetek alapján közepesen ittasnak minősítette, és további vizsgálatok elvégzésére beutalta a [...] Kórház Trauma Osztályára, ahová az intézkedés alá vont személyt U. I. r. ftörm. és G. L. r. zls. szállította el. A kórházi vizsgálat, valamint a készített röntgen és ultrahang felvételek alapján az orvos a sofőr sérüléseit nyolc napon belül gyógyulónak minősítette.

K. Sz. r. örm.-t P. Gy. r. tzls. vitte el az orvosi ügyeletre, ahonnan a rendőrt szintén a [...] Kórház Trauma osztályára utalták be, mivel az ügyeletes orvos a bal oldali homlokrészen erős duzzanatot talált, valamint a 4. és a 6. bordája is érzékeny volt a nyomásra. K. Sz. r. örm.-nek a kórházi leletek alapján traumás elváltozása nem volt, a vizsgáló orvos sérüléseit 8 napon belül gyógyuló, könnyű sérülésnek minősítette.

A panaszos az intézkedés során elmondta, hogy a gépkocsi sofőrjével Sz. településről érkeztek, ahol dolgozni voltak, és igazoltatásuk előtt kb. másfél-két órával kezdték meg szeszes ital fogyasztását, amelynek során ő maga elfogyasztott 2 sört valamint 1,5-2 dl

pálinkát. Állítása szerint alkoholt a gépkocsi sofőrje is ivott, annak mértékéről azonban a rendőrök kérdésére a panaszos nem nyilatkozott.

6) B. A. r. törm. és K. Sz. r. örm. korábbi jelentésüket 2011. június 30-án – a Testület által feltett kérdésekre válaszolva – az alábbi tartalommal egészítették ki.

A panaszost és társát – a gépkocsi sofőrjét – a rendőrök szabálysértés észlelése miatt vonták intézkedés alá, velük szemben – a korábbi jelentésükben írtak szerint – elfogást és előállítást hajtottak végre. A rendőri fellépés 14 óra 30 perc és 15 között zajlott, annak során a helyszínen mindkét személlyel közölték az előállítás tényét és annak okát. A sofőrt tájékoztatták továbbá, hogy mivel a Spiratest légalkohol-szondát nem fújta meg, valamint a Seres Ethylometer kifújását is megtagadta, az orvosi ügyeletre fogják szállítani vérévétel céljából, amit már a 15 óra 5 perckor a rendőrőrsön megjelent U. I. r. főrm. és G. L. r. zls. hajtott végre.

Az intézkedés során a gépkocsi vezetőjével szemben testi kényszert és bilincset, míg a panaszos esetében bilincset alkalmaztak a korábbi jelentésükben írtak szerint.

Az intézkedés során a rendőrök a napszaknak megfelelően köszöntek. Fellépésük alkalmával egyenruhát, azon szolgálati azonosító jelvényt és névkitűzőt a szabályzatnak megfelelően viseltek. Az intézkedés tényét és célját az intézkedés megkezdésekor közölték, az Rtv. 20. §-ában foglalt egyéb törvényi követelményeket az intézkedés során betartották.

Az előállított személyekkel a rendőrök határozottan, magázódva beszéltek. Megjegyzik, hogy a jármű vezetője csak többszöri, határozott felszólításra volt hajlandó átadni a vezetői engedélyét.

Utóbbi személyt a rendőrőrsön az előállító helyiségében, míg a panaszost az őrs aulájában helyezték el.

Mivel a gépkocsi sofőrje a bilincselés során, a földön lévő murva miatt felületi hámsérüléseket szerzett, őt az őrsről orvosi vizsgálatra szállította U. I. r. főrm. és G. L. r. zls. A vizsgálatnál így az előállítást végző rendőrök nem voltak jelen, arról nyilatkozni nem tudnak.

Az előállításról mindkét érintett személy igazolást kapott, a sofőr tárgyainak elvételéről pedig jegyzőkönyv készült.

A fogvatartott két személynek a rendőrök 14 óra 30 perc és 15 óra között nem biztosítottak élelmet és ivóvizet. A jelentés szerint továbbá a két érintett a fogvatartásukról nem kért kiértékelést.

A rendőrőrsre érve mindkét intézkedés alá vont személy ruházatát átvizsgálták, a sofőrt az orvosi vizsgálatra ezt követően szállították el.

A jelentést készítő rendőrök bilincset 14 óra 40 perc és 15 óra között alkalmaztak. A gépkocsi vezetőjét ezt követően az orvosi vizsgálatra szállítást végző rendőröknek adták át.

A panaszos mobiltelefonját letétbe nem vették, mivel az érintettet nem helyezték el előállító helyiségben, és a készülék lefoglalására sem került sor.

A kiegészítő jelentés utal rá, hogy a sérelmezett események már több mint négy hónappal korábban történtek, és arra is, hogy az intézkedés kapcsán a rendőröket a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség tanúként hallgatta meg, és a rendőrök úgy tudják, a panaszos és társa feljelentésüket a Budapesti Katonai Főügyészségen is megtették.

7) P. Gy. r. ftzls., U. I. r. ftörm. és G. L. r. zls. korábbi jelentésüket 2011. június 28-án – a Testület által feltett kérdésekre válaszolva – az alábbi tartalommal egészítették ki.

Az intézkedés alá vont két személy közül a rendőrök egy fővel, a gépkocsi vezetőjével szemben intézkedtek, miután a Polgárdi Rendőrőrs járőrei által kezdeményezett intézkedésbe bekapcsolódtak be. Ezt követően a parancsnoki utasításban foglaltak szerint hajtották végre a rendőri intézkedést. 2011. február 17-én 15 óra 5 perckor léptek be a Polgárdi Rendőrőrs előállító helyiségébe, ahol az említett személy tartózkodott, mivel őt a Polgárdi Rendőrőrs járőrei bűncselekmény elkövetésének gyanújával előállították.

A fogdába történő belépéskor P. Gy. rendőr törzsszáslós az előállítottak napszaknak megfelelően köszönt, közölte a rendfokozatát és a szolgálati helyét. A fogdába belépő három rendőr az öltözködési szabályzatnak megfelelő ruházatot viselt, szolgálati egyenruhában voltak, amelyen szolgálati azonosító jelvény és névkitűző volt elhelyezve.

Az előállított személlyel közölték a rendőrök, hogy mivel ittas gépjárművezetést követett el, és mind a Spirateszt légalkohol szonda, mind a Seres Ethylometer kifújását megtagadta, az orvosi ügyeletre fogják előállítani vérvétel céljából. További felvilágosítást azonban a rendőröknek nem állt módjukban adni, mivel az előállított támadólag lépett fel velük szemben, nem tanúsított együttműködő magatartást. A későbbiek során az érintett a rendőröktől nem kért tájékoztatást, nem tett fel nekik kérdést.

Az előállított személlyel a rendőrök magázódva beszéltek, udvarias, ugyanakkor határozott hangnemben. Egy esetben kellett hangosan kiabálva beszélniük, amikor az előállított támadólag lépett fel, a rendőrök tapasztalatai szerint ugyanis a hangerő felemelése ilyen esetben segíti az intézkedés eredményes befejezését.

Az orvosi ügyeleten kettős vér-mintavétel történt 15 óra 30 perckor és 15 óra 45 perckor. Az ügyeletes orvos elvégezte a mintavételt, és az előállított személyt megvizsgálta, majd a [...] Kórház Traumatológiai Osztályára beutalta. A beszállítást a kórházba U. I. r. ftörm. és G. L. r. zls. hajtotta végre. A kórházban az előállított személyt az orvos megvizsgálta, róla röntgen- és ultrahangfelvételek készültek.

Miközben a gépkocsi vezetőjét az előállító helyiségben helyezték el, a panaszos a rendőrőrs aulájában lévő padon ült.

A rendőri jelentés rögzíti, hogy sem a gépkocsi sofőrje, sem a panaszos nem jelezte a rendőröknek, hogy szomjas vagy éhes, és az erre vonatkozó kérdésre is nemleges választ adtak. A panaszos és társa hozzátartozó vagy más személy kiértesítését sem kérte.

Arra a kérdésre válaszolva, hogy a panaszossal és társával szemben milyen eljárási cselekményeket végeztek a rendőrök a fogvatartás ideje alatt, a jelentés rögzíti, hogy a gépkocsivezetőt vérvételre és orvosi vizsgálatra szállították, majd onnan a [...] Kórház Traumatológia Osztályára vitték. Mindezeket követően szállították vissza a rendőrszere, amelynek előállító helyiségében 19 óra 50 perckor helyezték el ismét. Ezt követően, 20 órakor az előállító helyiségből az őrsparancsnok irodájába kísérték, és végül 20 óra 15 perckor bocsátották szabadon.

A rendőrök úgy nyilatkoztak továbbá, hogy a panaszos mobiltelefonját az intézkedések folyamán nem vették el.

8) A rendőrök a gépkocsi sofőrjével szemben a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 188. § (1). bekezdésébe ütköző járművezetés ittas vagy bódult állapotban bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt tettek feljelentést.

9) A nyomozó hatóság eljáró tagjai a panaszostól lefoglalták a vele szemben 2011. február 17-én 14 óra 40 perckor foganatosított rendőri intézkedés során tőle elvett 3500 forint készpénzt, amelyet ezt követően a Székesfehérvár Rendőrkapitánysághoz szállítottak be.

A lefoglalásról készített jegyzőkönyv szerint az eljárási cselekményre a Btk. 253. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt a panaszos ellen folyamatban lévő eljárásban 18 óra 30 perckor került sor.

10) B. I. n. r. szds. 2011. február 17-án az alábbi tartalommal készített jelentést.

Szolgálatának teljesítése során, 21 óra 41 perckor a K. Sz. r. őrm. sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak cselekményének kivizsgálását végezte a Polgárdi Rendőrőrsön, amikor K. Sz. r. őrm. jelezte neki, hogy telefonon keresi a fenti ügyben gyanúsított és korábban az őrsre előállított személy édesanyja.

A telefont felvéve, bemutatkozást követően a telefonáló közölte, tudja, hogy a fia a rendőrség „vendégszeretét” élvezte, és rendőri túlkapás miatt panaszt fog tenni. Az őrsparancsnok közölte a telefonálóval, hogy jogállamban élünk, és természetesen a hozzá legközelebb eső bármely rendőri illetve ügyészi szervnél panaszt tehet. Ezt követően a telefonáló azt mondta, hogy a belügyminiszterhez fog fordulni, amire az őrsparancsnok azzal reagált, hogy természetesen ehhez is joga van. Mindezek után a telefonáló szidalmazta a rendőrt, majd letette a telefont.

11) A Polgárdi Rendőrőrs parancsnoka és helyettese hivatalos személy elleni erőszak gyanúja miatt végzett parancsnoki kivizsgálásról 2011. február 17-én jelentést készített. A panaszolt eseményekkel összefüggésben az írat a következő információkat tartalmazza.

A nap folyamán, 8 és 20 óra közötti időben gépkocsizó járőrszolgálatot teljesített B. A. r. tőrm. és K. Sz. r. őrm. A gépkocsi vezetője B. A. r. tőrm. volt. P. Gy. r. tzs. és U. I. r. ftőrm. 13 és 21 óra között L. és M. települések területén az idősok védelmére szervezett „fokozott

szolgálatot” hajtott végre. A gépkocsi vezetője U. I. r. főrm. volt. 9 és 17 óra közötti időben F. község területén G. L. r. zls. körzeti megbízotti szolgálatot teljesített.

A fenti napon kb. 15 órakor a Székesfehérvári Rendőrkapitányság ügyeletes telefonon értesítette az őrsparancsnokot, hogy a szolgálatban lévő K. Sz. r. őrm. sérelmére hivatalos személy elleni erőszak bűntettét követték el, az esetről rövid tájékoztatást adott. Az őrsparancsnokot az eset elsődleges parancsnoki kivizsgálása érdekében a Polgárdi Rendőrőrsre ment. Az intézkedő rendőröket – B. A. r. főrm., K. Sz. r. őrm., P. Gy. r. tzls., U. I. r. főrm., valamint G. L. r. zls. – szóban meghallgatva, valamint az elkészített rendőri jelentéseket áttekintve a történeti tényállást az alábbiak szerint állapította meg.

A gépkocsizó járőrszolgálatot teljesítő B. A. r. főrm. és K. Sz. r. őrm. – a szolgálati eligazító lapjukon előre meghatározott, álló forgalom-ellenőrzés végrehajtása céljából – 14 óra 30 perckor foglalták el felállítási helyüket a 7-es számú főútvonal 87-es kilométerszelvényében található murvás forgalmi pihenőhelynél. A rendőrök a megállás, illetve az útszakasz ellenőrzésének megkezdésével egy időben észlelték, amint a 7-es számú főútvonalon L. irányából érkezik egy fehér színű személygépkocsi, és a jól láthatóan felfestett záróvonalat átlépve – tehát szabálytalanul – előz egy szintén abból az irányból érkező traktort. A szabálysértést észlelve K. Sz. r. őrm. – az úttestre kiállva, karjának függőleges felemelésével, másik kezével a megállás helyére mutatva – a gépkocsinak szabályos állj jelzést adott, amelyet észlelve a gépkocsi vezetője erőteljesen fékezett – a gumibroncsok füstöltek –, majd hirtelen bekanyarodott az úttest melletti murvás pihenőhelyre, ahol meg akart fordulni, de a sárba beragadt, a gumibroncsok kipörögtek, így nem tudott továbbhajtani. Ezt követően az intézkedő rendőrök a gépkocsihoz mentek, az azzal közlekedő két személyt – a gépkocsi vezetőjét és utasként a panaszost – igazoltatás alá vonták.

A gépkocsivezető csak a rendőrök többszöri felszólítására volt hajlandó átadni a személyi igazolványát és a vezetői engedélyét, továbbá számonkérő, szitkozódó, kihívó hangon beszélt a rendőrökkel, akik ezen magatartásának az abbahagyására kérték. Mivel továbbá a rendőrök a sofőr leheletén alkoholszagot éreztek, vele szemben Spiratest típusú alkoholszondát akartak alkalmazni, azt azonban az érintett nem tudta megfelelően megfűjni. Az intézkedő rendőrök észlelték azt is, hogy az igazoltatás során – okmányainak keresése közben – a sofőr a zsebéből elővett egy kisebb pénzköteget, amit ismeretlen célból átadott a panaszosnak. Ezt követően a rendőrök közölték a gépkocsivezetővel, hogy előállítják a Polgárdi Rendőrőrsre Seres Ethylometer készülékkel történő hiteles légalkoholszint-mérés végrehajtására. Eközben a panaszos a sofőrtől átvett pénzköteggel a kezében azt kérdezte B. A. r. főrm. felé lépve, hogy „nem lehetne-e ezt az egészet négy szemközt elintézni”. A kérdést hallva B. A. r. főrm. elmondta az eljárás várható menetét, nyomatékosítva, hogy a leírt eseményekre mindenképpen sor kerül. A panaszos a rendőri közlést azonban nem akarta megérteni, és többször ismét megkérdezte, hogy nem lehetne-e máshogy elintézni az ügyet, közben pedig a kezében tartott pénzköteget több alkalommal B. A. r. főrm. mellkasa felé nyújtotta. Mindezek után B. A. r. főrm. közölte a panaszossal, hogy cselekményével vesztegetés bűncselekményét valósította meg, amely miatt őt is előállítják a Polgárdi Rendőrőrsre. Ekkor a panaszos zsebre tette a pénzt, és tudomásul vette az események várható folyását.

Ekkor azonban a gépkocsi vezetője a mellette álló K. Sz. r. főrm.-t egyetlen hirtelen mozdulattal a homloka bal oldalán „lefejelte”, illetve ütő mozdulatot tett felé. K. Sz. r. főrm. hátratántorodott, de a következő ütésekét kivédte, ugyanakkor a dulakodás közben a rendőr és az intézkedés alá vont személy is a földre került, ahol a rendőrök – lefogásban és

karfeszítésben megvalósuló testi kényszer alkalmazásával – a támadó kezeit hátra testhelyzetben megbilincseltek. A kényszerintézkedés során a sofőr a földön többször megpróbált kitörni a fogásból, a rendőri intézkedésnek aktívan ellenállt, K. Sz. r. őrm. testére több ütést is mért a kezével. A panaszos sem a támadás, sem pedig a támadóval szembeni testi kényszer és bilincs kényszerítő eszközök alkalmazása során nem lépett közbe, csupán szemlélője volt a történeteknek, illetve szóban próbálta meg barátját csillapítani. Mindezek után, 14 óra 50 perckor a rendőrök a két intézkedés alá vont személyt előállították. A rendőrörsön a gépkocsi vezetőjét az előállító helyiségében helyezték el, amelynek idejére róla a bilincset levették.

A Polgárdi Rendőrörsön ezt követően megjelent az intézkedés további folytatásához segítségül hívott U. I. r. főrm., G. L. r. zls. és P. Gy. r. tzls., akik a gépkocsivezetőt az ittas járművezetés gyanúja miatt – tekintettel arra a körülményre, hogy a Seres Ethylometer készüléket nem volt hajlandó megfűjni – orvosi ügyeletre kívánták elszállítani vér- és vizeletminta-vétel, valamint az intézkedés során elszenvedett sérüléseinek orvosi vizsgálata, illetve ellátása céljából.

Mindhárman bementek az előállító helyiségbe, hogy az érintettel közöljék a további intézkedés menetét, valamint hogy azok végrehajtását meg is kezdjék, azonban a sofőr a rendőrök belépését követően, hallva az intézkedés várható menetét, szitkozódni kezdett, hirtelen a rendőrök felé ugrott, és kezét ütésre emelve a rendőrökre – konkrétan P. Gy. r. tzls-ra – támadt. Ezt észelve a három rendőr – a cselekmény abbahagyására irányuló felszólítással egy időben – a sofőr karjainak lefogásával, és földrevittel akadályozta meg a cselekmény továbbfolytatását, majd az érintett kezeit ismét hátra helyzetbe bilincseltek. Ezt követően elvégezték az orvosi ügyeletre való előállítását.

A gépkocsivezető orvosi vizsgálatának leírása megegyezik a II. rész 7) pontjában írtakkal, ezért annak részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

K. Sz. r. őrm.-t ezután P. Gy. r. tzls. elvitte az orvosi ügyeletre, ahol az ügyeletes orvos őt szintén beutalta a [...] Kórház Traumatológiai Osztályára, mivel a bal oldali homloki részén erős duzzanat volt látható, valamint a 4. és a 6. bordáinál nyomásra érzékenyen reagált. A kórházban a K. Sz. r. őrm.-t ellátó orvos megállapította, hogy a rendőrnek traumás elváltozása nincs, és sérüléseit 8 napon belül gyógyuló, könnyű sérülésnek minősítette.

Az eset során K. Sz. r. őrm., illetve a gépkocsi intézkedés alá vont vezetője a sérülések mellett kárt nem szenvedett, ruházatuk csupán szennyeződött, de el nem szakadt. B. A. r. főrm., illetve a panaszos sem sérülést, sem kárt nem szenvedett.

Az esetről az őrsparancsnok soron kívül értesítette a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség vezetőjét, aki a már végrehajtott intézkedéseken kívül elrendelte a panaszos és társa gépkocsija és annak környéke bűnügyi helyszíni szemlélését, a vesztegetéshez használt készpénz lefoglalását, illetve kérte az érintett személyek meghallgatását.

A fentieket követően az őrsparancsnok a panaszost 19 óra 30 perc körüli időben az esetről személyesen meghallgatta. Annak során a panaszos elmondta, hogy „csak foszlányokban” emlékszik arra, hogy mi történt, valójában azt sem tudja, hogy melyik városban van. Nyilatkozott arról, hogy fogyasztottak a gépkocsi vezetőjével alkoholt – 3 doboz sört, és 3

féldecis rövid italt – Sz. településen, és onnan közlekedtek B. felé, de nem tudja, hogy pontosan merre. A hivatalos személy elleni erőszakkal kapcsolatban az eseményeket nem tudta felidézni, elmondása szerint nem látta pontosan, hogy mi történt. A vesztegetéssel kapcsolatban pedig azt mondta, hogy az ő kezében biztosan nem volt pénz, és nem kérdezett olyat a rendőröktől, hogy elintézhették-e másként az ügyet. Mást elmondani nem tudott. Ezt követően, kb. 19 óra 50 perckor a panaszost a rendőrségről szabadon bocsátották.

20 órától kezdődően az őrsparancsnok meghallgatta a gépkocsi intézkedés alá vont vezetőjét is, aki ennek során elmondta, hogy aznap délelőtt B. településen fogyasztott alkoholt a barátjával, a panaszossal, amelyet követően egy ismerőse személygépkocsijával haza indultak. A gépkocsit ő vezette, amikor a rendőrök megállították őket, és veszekedtek vele. Az ezt követő eseményekből azonban csak arra emlékezett, hogy a rendőrautóban ül. Az előállító helyiségben történt események kapcsán pedig előadta, hogy ezért emelte fel a kezét, mert félt a rendőröktől. A sofőrt a meghallgatását követően, 20 óra 15 perckor a rendőrök szintén szabadon bocsátották.

Az őrsparancsnok megjegyzi, hogy meghallgatásuk során mind a panaszos, mind a gépkocsi vezetője figyelmét felhívta a panasztétel lehetőségére, amelyet az eljáró rendőrök a nyilatkozat formanyomtatvány aláíratásával is megtettek, de a két érintett úgy nyilatkozott, hogy panaszt nem kívánnak tenni.

A panaszossal szembeni személyes szabadságot korlátozó intézkedés 2011. február 17-én 14 óra 30 perctől 19 óra 30 percig tartott, amely során a panaszost nem helyezték el a rendőrség előállító helyiségében. A bilincs kényszerítő eszköz alkalmazása pedig 14 óra 40 perckor kezdődött, és 19 óra 50 perckor ért véget. Vele szemben – tekintettel a vesztegetés bűncselekmény gyanújára – a fent említett készpénz tekintetében lefoglalást is végrehajtottak.

A gépkocsi vezetőjének személyes szabadságát a rendőrök 2011. február 17-én 14 óra 30 perctől 20 óra 15 percig korlátozták, vele szemben bilincs kényszerítő eszközt 14 óra 40 perctől 20 óra 55 percig alkalmazták, amely sérülést nem okozott.

A panaszos és társa gépkocsija bűnügyi helyszíni szemléjének végrehajtására az őrsparancsnok a Székesfehérvári Rendőrkapitányság ügyeletén keresztül intézkedett.

A fentiek alapján az őrsparancsnok jelentésében az alábbi megállapításokat teszi.

A rendelkezésre álló adatok alapján – álláspontja szerint – megalapozott a gyanú arra vonatkozóan, hogy az intézkedő rendőrök – első esetben K. Sz. r. őrm., második esetben P. Gy. r. tzs. – sérelmére a gépkocsi intézkedés alá vont vezetője két rendbeli, a Btk. 229. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos személy elleni erőszak büntettét, míg a panaszos a Btk. 253. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntettét követte el.

Az intézkedő rendőröket megérkezésekor az őrsparancsnok ellenőrizte. Velük szemben 17 órakor Spiratest típusú alkoholszondával légalkoholszint-mérést hajtott végre, amelyek eredménye mind az öt rendőr esetében negatív lett. A rendőrök szolgálatra alkalmas állapotban voltak, felszerelésük, fegyverzetük, illetve öltözetük egységes, előírások szerinti, rendőri jelleggel megfelelően tükröző volt.

Az őrsparancsnok arra a megállapításra jutott, hogy B. A. r. törm. és K. Sz. r. őrm. az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján – figyelemmel a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdésére – jogszerűen kezdeményeztek intézkedést.

A gépkocsi intézkedés alá vont vezetője kapcsán az őrsparancsnok a következőket rögzítette. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 47. §-a és a Szolgálati Szabályzat 59. §-a alapján jogszerűen alkalmaztak testi kényszerít, illetve az Rtv. 48. §-ának b), illetve d) pontjára figyelemmel – támadás megakadályozása és ellenszegülés megtörése céljából – jogszerűen végeztek bilincselést. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (1) bekezdés b) és d) pontjai alapján a bilincselés különösen indokolt volt, és a (6) bekezdés a) pontja alapján szakszerűen, hátra helyzetben történt meg. A kényszerítő eszközök alkalmazásakor az Rtv. 15. §-ában megfogalmazott arányosság követelménye nem sérült, az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése alapján annak törvényi feltételei fennálltak. Az Rtv. 61. §-a és a Szolgálati Szabályzat 57-58. §-ai alapján az intézkedő rendőrök teljes mértékben szem előtt tartották a kényszerítő eszközökre vonatkozó általános szabályokat, azokat jog- és szakszerűen, az arányosság követelményének figyelembe vételével alkalmazták.

Az érintett elfogása és előállítása az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján – mivel a rendőr elfogja, és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek –, valamint az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján – mivel a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állítja azt, akivel szemben vérvétel, vizeletvétele, vagy műtétnek nem minősülő egyéb mintavétel fogatosítása szükséges – jogszerű volt. A rendőrök az előállítást szakszerűen hajtották végre, mivel a Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (1) bekezdése alapján – a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerinti, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez, illetve orvosi szervhez állítja elő – a Polgárdi Rendőrsre, illetve az orvosi ügyeletre szállították. Az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseiben foglaltak alapján a rendőri intézkedés egészét szakszerűnek, az arányosság követelményeinek megfelelőnek és jogszerűnek minősítette az őrsparancsnok. Meglátása szerint a támadás megelőzésére az intézkedő rendőröknek nem volt módjuk, a bekövetkezésére azonnal reagálva tett intézkedések pedig arányban álltak az elkövetett cselekmény súlyával.

A panaszossal összefüggésben az őrsparancsok a következők rögzítését tartotta indokoltnak. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 47. §-a és a Szolgálati Szabályzat 59. §-a alapján jogszerűen alkalmaztak testi kényszerít, illetve az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján – szökés megakadályozása céljából – jogszerűen végeztek bilincselést. A Szolgálati Szabályzat 60. §-a (1) bekezdésének b) és d) pontjai alapján a bilincselés különösen indokolt volt, a (6) bekezdés c) pontja alapján szakszerűen, hátra helyzetben történt meg. A kényszerítő eszközök alkalmazásakor az Rtv. 15. §-ában megfogalmazott arányosság követelménye teljesült, az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése alapján annak törvényi feltételei fennálltak. Az Rtv. 61. §-ának és a Szolgálati Szabályzat 57-58. §-ainak rendelkezései alapján az intézkedő rendőrök teljes mértékben szem előtt tartották a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó általános szabályokat, azokat jog- és szakszerűen, az arányosság követelményének figyelembe vételével alkalmazták. A panaszos elfogása és előállítása az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján – mivel a rendőr elfogja, és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek – jogszerű volt. Az előállítás szakszerűen zajlott, mivel a Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (1) bekezdése alapján – a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerinti, szükség esetén a

legközelebbi rendőri szervhez állítja elő – a Polgárdi Rendőrőrsre állították elő. Az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat értelmében az őrsparancsnok a rendőri intézkedés egészét szakszerűnek, az arányosság követelményeinek megfelelőnek és jogszerűnek minősítette. A támadás megelőzésére az intézkedő rendőröknek módja nem volt, a bekövetkezésére azonnal reagálva tett intézkedések arányban álltak az elkövetett cselekmény súlyával.

A kivizsgálás során – figyelemmel az eset összes körülményére – az őrsparancsnok az intézkedő rendőrök által elkövetett szabályszegést nem tárt fel, mulasztást nem állapított meg, velük szemben sem fegyelmi, sem büntetőeljárás elrendelésére okot adó adatok nem merültek fel. A kivizsgálás során keletkezett iratokat – a szükséges mellékletekkel – 2011. február 21-én továbbította a Székesfehérvári Városi Ügyészségnek, illetve a gépkocsi intézkedés alá vont vezetője ellen elkészített közlekedési szabálysértési feljelentést, valamint a járművezetés ittas, vagy bódult állapotban vétség gyanúja miatti büntető feljelentést – a szükséges mellékletekkel – az eljárásra illetékes hatóságoknak.

12) A sérelmezett eseményekkel összefüggésben a Székesfehérvári Rendőrkapitányság vezetője a Polgárdi Rendőrőrs parancsnokával egyező tartalommal készítette el összefoglaló jelentését 2011. február 21-én. Mivel az irat a fent ismertetetteken túl további releváns információt nem tartalmaz, annak ismertetésétől a Testület eltekint.

13) A Székesfehérvári Rendőrkapitányság vezetője a Testület megkeresésére válaszlevelet küldött, amely a fenti iratokban foglaltakon túl az ügygel összefüggésben az alábbi releváns információkat tartalmazza.

Az intézkedő rendőrök eljárásának jogalapját a kapitányságvezető az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdésére, illetve az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdésére hivatkozva jelölte meg. A gépkocsivezető előállításának az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének c) pontja, míg a panaszos előállításának a 33. § (1) bekezdésének a) pontja volt a jogalapja.

A panaszossal szemben az előállítás megkezdésekor a rendőrök bilincset alkalmaztak. A kapitányságvezető ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a panaszos nyugodtan viselkedett, azonban a törvény indokolása szerint a bilincs megelőző jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazásához nem szükséges, hogy az intézkedés alá vont személy ellenállást tanúsítson. A kétfős rendőrként továbbá – a kapitányságvezető szerint joggal – a két fő egyszerre történő előállítását így találta biztonságosnak.

A Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (1) bekezdésére utalva – amely szerint az előállított személyt előállító vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben kell elhelyezni, továbbá az azonos ügyben előállítottakat el kell különíteni – a kapitányságvezető előadja, hogy a Polgárdi Rendőrőrsön kialakított előállító helyiség egy fő elhelyezésére alkalmas, abban a két fő elkülönítése értelem szerűen nem lett volna lehetséges. Ezért a panaszost előállítása időtartamára a rendőrs aulájában helyezték el, ahol a rendőrök folyamatosan – felváltva – szemmel tartották. Tekintettel arra, hogy az előállító helyiségben a biztonságos őrzés feltételei értelem szerűen biztosítva vannak, az előállító helyiségen elhelyezett személyről a bilincset levették, míg az aulában elhelyezett, nagyobb mozgástérrel rendelkező panaszosról nem.

Az előállított személyeknek a válaszlevél megállapítása szerint biztosított volt az ivóvíz, azonban a rendőrök nyilatkozata szerint italt, élelmezést egyikük sem kért.

A gépkocsi vezetője más személy értesítését a fogvatartásról nem kérte, míg a panaszos jelölt meg értesítendő személyt. A kapitányságvezető utal rá, hogy B. A. r. törm. jelentése szerint az előállítottak más személy értesítését nem kérték, ennek azonban ellentmond a panaszos által aláírt nyilatkozat, amelyre B. A. r. törzsőrmester rájegyezte a kiértesítendő személy nevét és elérhetőségeit. B. A. r. törzsőrmestert a kapitányságvezető szóban nyilatkoztatta az ellentmondásról, amelynek során a törzsőrmester azt mondta, hogy az eltelt négy hónap távlatából már nem emlékszik pontosan az eseményekre, de ha az akkor készült nyilatkozatra rájegyezte a telefonszámot, akkor az értesítés megtörtént.

A kapitányságvezető közli továbbá, hogy a panaszosok orvosi vizsgálatával összefüggő valamennyi iratot továbbították a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészségre, így azok megküldése nem áll módjában.

A panaszostól a bankjegyek lefoglalására a Robotzsaru NEO rendszerben rögzített jegyzőkönyv alapján 18 óra 3 perckor került sor.

Az érintett rendőrök nyilatkozata szerint a panaszos mobiltelefonját nem vették el.

A sérelmezett eseményekről hang- vagy kép felvétel nem készült.

A kapitányságvezető értékelése szerint a gépkocsivezető cselekménye – a érvizsgálat eredményétől függően – alkalmasnak látszott a Btk. 188. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő járművezetés ittas vagy bódult állapotban vétség, vagy a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 18. §-a (1) bekezdésének c) pontjába ütköző, és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XI. 28.) Korm. rendelet 54. (1) bekezdése szerint minősülő közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértés megállapítására. Az intézkedés alá vont személyekkel szemben a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség Nyom. 41/2011. számon büntetőeljárást indított, amelynek állásáról a kapitányságvezető a válaszlevél megírásakor érdeklődött, de arra választ nem kapott.

A Testület kérdéseire adott válaszokon túl a kapitányságvezető az alábbiak rögzítését tartotta szükségesnek.

A panaszos néhány nappal a sérelmezett eseményeket követően, 2011. február 24-én jogi képviselője útján panaszt tett. A panaszban foglaltak egyrészt a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 195-196. §-a szerint a nyomozó hatóság intézkedése elleni, részben pedig a rendőri intézkedés elleni panasznak voltak tekinthetők. A panaszos a beadványban úgy nyilatkozott, hogy nem követett el bűncselekményt, ebből adódóan panaszt tett a vele szemben fogatosított előállítás és bilincselés ellen. Mivel a büntetőeljárás során szükséges tisztázni azt, hogy a bűncselekmény elkövetése bizonyítható-e, vagy – ezzel ellentétben – annak gyanúja már az intézkedés időpontjában sem volt megállapítható, és a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt, illetve a rendőrök magatartásukkal esetleg bűncselekményt valósítottak meg, a büntetőeljárási döntés meghozataláig a rendőri intézkedések jogszerűsége érdemben nem volt vizsgálható. Erre figyelemmel, a közigazgatási

hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 32. §-ának (1) bekezdése és 7. §-a alapján a kapitányságvezető a büntetőeljárás jogerős befejezéséig a rendőri intézkedés elleni panasz tárgyában indult eljárást felfüggesztette. A végzés ellen fellebbezés nem érkezett.

Végezetül tájékoztatást nyújtott arról, hogy a Testülethez eljuttatott panaszbeadványok másolatait a folyamatban levő büntetőeljárásra tekintettel továbbította a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség vezetőjének, akinek felhívta arra is a figyelmét, hogy a beadványok az intézkedő rendőrök által elkövetett, a Btk. 226. §-ába ütköző bántalmazás hivatalos eljárásban vétség, valamint a Btk. 225. §-ába ütköző hivatali visszaélés büntett gyanújára vonatkozó állításokat tartalmaznak.

14) A Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője a Testület megkeresésére küldött válaszlevelében – a fentieken túl – az alábbiakról számol be.

A panaszos 2011. február 24-én, jogi képviselője útján a Székesfehérvári Rendőrkapitányságra előterjesztett panasz alapján a rendőri intézkedés elleni panasz eljárás megindult, amelyet 2011. március 18-án a büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztettek.

A Székesfehérvári Rendőrkapitányság, a panaszos és társa által a Testülethez benyújtott és 2011. március 1-én érkeztetett panasz vizsgálatáról az Rtv. 93. § (3) bekezdésében írt értesítést nem kapott, eljárása jelenleg is felfüggesztés alatt áll.

III.

A panaszos előadása és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján a Testület megvizsgálta a panaszos igazoltatásának és előállításának jogszerűségét, a szabadságkorlátozás időtartamának arányosságát, a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz-alkalmazás körülményeit, valamint a panaszos fogva tartásának jogszerűségét.

Az eljárás során a Testület megállapította, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, a 13. §-ának (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz és az 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panasz eljárásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a hatásköre alapján valamennyi panaszosi sérelem kivizsgálását elvégezheti-e.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
 - a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
 - a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),
- tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A fentiekből következik, hogy a Testület adott panaszeljáráásban csak az eljárás alapjául szolgáló beadványt előterjesztő személyt ért – vélt vagy valós – sérelmeket vizsgálja, a más személy alapjogát érintő vagy sértő rendőri intézkedések minősítését nem végzi el. Ennek megfelelően a jelen állásfoglalás a sérelmezett eseményekben érintett két személy – az intézkedés alá vont gépkocsi vezetője és utasa – panaszai közül csupán azok vizsgálatát végezte el, amelyek a gépkocsi utasának, vagyis a jelen ügyben panaszt előterjesztő személynek az alapjogi érintettségét megalapozták.

A Testület megjegyzi ugyanakkor, hogy a gépkocsi vezetője a Testületnél szintén panasszal élt, és sérelmeit a Testület egy másik állásfoglalásban értékeli.

b) Ugyancsak a fent hivatkozott jogszabályhely alapján állapítható meg, hogy a Testületnek – fő szabály szerint – nem áll módjában vizsgálni a rendőrség azon tevékenységét, amelyet nem az Rtv., hanem más jogszabály, így például a büntetőeljárás törvény alapján végez. Márpedig a panaszos azon kifogásai kapcsán, amelyek a védelemhez fűződő jogának érvényesülésével, a kihallgatásával és a jegyzőkönyv aláírásának a körülményeivel kapcsolatosak, megállapítható, hogy az alapjául szolgáló rendőri magatartást, vagyis az eljárás alá vont személy kihallgatásával kapcsolatos eljárási szabályokat a Be. szabályozza. A Be. vonatkozó normáinak megsértése esetén a panaszos a Be.-nek a nyomozás során igénybe vehető jogorvoslatokra vonatkozó rendelkezései (195-199. §) szerint kereset jogorvoslatot.

A fentiekre figyelemmel a Testületnek nem állt módjában vizsgálni a panaszos társának sérelmeit, továbbá azt, hogy a panaszos gyanúsított kihallgatása alkalmával a nyomozó hatóság tagjai a vonatkozó törvényi előírásokat betartották-e.

2) A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy a panaszos igazoltatása indokolt volt-e.

A panaszos igazoltatását a rendőr – jelentésének tanúsága szerint – az Rtv. 29. §-a (1) bekezdésének I. fordulata alapján hajtotta végre.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Ebben a körben először azt szükséges rögzíteni, hogy a panaszossal és társával szembeni – kezdeti – rendőri intézkedések jogalapja nem minden tekintetben azonos, a panaszos ugyanis utasa volt a gépjárműnek, így vele kapcsolatban az Rtv. 44. §-ában szabályozott közlekedésrendészeti intézkedés (amely széles körben – konkrét gyanúok nélkül – teszi lehetővé a járművezetők ellenőrzését, és e körben igazoltatását is) bizonyosan nem biztosított jogalapot az igazoltatásra. A Testületnek ezért azt kellett tisztáznia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal kapcsolatban olyan körülmény, amely a járművet vezető társa mellett az ő igazoltatását is indokoltá tette a közrend, közbiztonság védelme érdekében.

Egyezik a rendőri és a panaszosi előadás abban a tekintetben, hogy amikor a közlekedési ellenőrzést végző rendőrök a gépkocsi sofőrje meglátta, hirtelen fékezéssel reagált, és a gépkocsival az út menti murvás padkán állt meg. A panaszos szerint ennek oka az volt, hogy a hirtelen fékezés miatt a gépkocsi lefulladt, és a murvás útpadkára gurult ki, miközben a rendőrök azt állítják, hogy a fékezést követően a gépkocsi jobbra fordult, és a sofőr az útpadkán kívánt visszafordulni, kísérlete azonban kudarcba fulladt, mert a jármű a murvában elakadt.

A Testületnek nem kell abban állást foglalnia, hogy a gépkocsi megállására vonatkozó két verzió közül melyik felel meg a valóságnak, mindössze azt kell vizsgálnia, hogy a rendőrökben kialakulhatott-e az a meggyőződés, hogy a panaszos igazoltatására valamilyen, a törvényben szabályozott okból szükség van.

A Testület szerint a panaszosi elmondás is alátámasztja, hogy a jármű megállása nem a szokásos módon történt, így – függetlenül attól, hogy ennek mi volt a tényleges oka – a rendőröknek volt ésszerű alapjuk annak feltételezésére, hogy a gépjárműben tartózkodók esetleg megpróbálták kivonni magukat a rendőri ellenőrzés alól, és ezzel összefüggésben került sor a gépkocsinak a padkán való megakadását eredményező vezetési manőverre. Annak oka, hogy egy járműben utazók – feltételezhetően – megkísérlik kivonni magukat a rendőri intézkedés alól, nem csak a gépkocsit, vagy annak vezetőjét, hanem az utast érintő körülmény is lehet (pl. a gépkocsi utasa ellen körözés van kiadva).

A Testület ezért arra a következtetésre jutott, hogy mivel a gépkocsi megállásának körülményeiből a rendőrök következtethettek arra, hogy a gépkocsiban utazók szándéka a rendőri intézkedés elkerülésére irányult, ezért **az Rtv. 29. §-ának I. fordulata, vagyis a közrend, közbiztonság védelmére alapozott rendőri fellépést a Testület indokoltnak tekintette, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez való alapjogának megsértését ezen vonatkozásban nem állapította meg.**

3) A Testület a panasz eljárás keretében vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét, továbbá időtartamának arányosságát is, amelyekkel kapcsolatosan az alábbi eredményre jutott.

a) A panaszos beadványában arról számol be, hogy amikor szópárbaj alakult ki az egyik rendőr és a sofőr között a rendőr nem megfelelő hangneme miatt, ő maga kérte mindkét felet, hogy beszéljék meg a nézeteltérést, azonban a helyzet elfajulását nem tudta megelőzni. Az egyik rendőr ugyanis szidalmazni és lökdösni kezdte a panaszos társát. Amikor a panaszos társa azt látta, hogy az egyik rendőr feldühödve és fenyegetőzve közelít felé, a földön fekve könyörögni kezdett, hogy ne bántsák őt. Mindeközben a panaszos sírva, felfokozott

idegállapotban kérte a rendőröket arra, hogy beszéljék meg békésen a történeteket. Az egyik rendőr ekkor gúnyos kérdést intézett hozzá, amiből a panaszos arra következtetett, hogy a rendőr szerint a panaszos „pénzbeli megbeszélésre” utalt. Miközben a társát a rendőrök a szolgálati járműhöz vitték, a panaszos telefonált az egyik barátjának, hogy baj van, és elmondta, hogy a társát megverték a rendőrök. A telefonálást követően a rendőrök odamentek hozzá, és minden indok nélkül megbilincseltek, majd közölték, hogy velük kell mennie. Amikor a panaszos annak okára kérdezett, a rendőrök azt felelték neki, „vesztegetés”.

A rendőrök előadása szerint ugyanakkor az események a következők szerint zajlottak. A sofőr az okmányai keresése közben a zsebéből elővett egy kisebb pénzköteget, amit ismeretlen célból átadott a panaszosnak. Ezt követően a sofőrrel a rendőrök a helyszínen közölték, hogy a Polgárdi Rendőrőrsre elő fogják állítani hiteles Seres Ethylometer készülékkel történő alkoholvizsgálat végrehajtása céljából. Az intézkedés során azonban a panaszos azzal a kérdéssel fordult a rendőrökhöz, hogy „nem lehetne-e ezt az egészet négy szemközt elintézni”, amelyre válaszul a rendőrök tájékoztatták a várható hivatalos eljárás menetéről, elkerülendő az esetleges félreértéseket. A panaszos a fent említett kérdést újra, több alkalommal megismételte, miközben a sofőrtől kapott pénzt a kezében tartotta, és többször nyújtó mozdulatot tett B. A. r. törm. felé. Ezen eseményeket követően a rendőrök a panaszossal is közölték, hogy előállítják a Polgárdi Rendőrőrsre, amelynek okaként vesztegetés bűncselekmény alapos gyanúját jelölték meg. Az intézkedő rendőrök a panaszossal szemben tehát az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontjára figyelemmel szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogását hajtották végre.

A rendőrség tehát bűncselekmény elkövetése közbeni tettenérésre hivatkozva állította elő a panaszost. A tettenérés kötelező előállítási okként szerepel az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésében, így amennyiben a Testület arra a következtetésre jut, hogy az ügyben tettenérésre kerülhetett sor, úgy az előállítás ténye – az intézkedés kógens jellege miatt – nem kifogásolható.

A rendőri jelentés szerint az előállítás jogalapjául az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja szolgált, amely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (1) bekezdése a fenti rendelkezést azzal egészíti ki, hogy a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő.

A Be. 126-128. §-ához fűzött indokolás szerint tettenérés akkor áll fenn, ha az elkövető a bűncselekmény törvényi tényállását szemtanú (az elfogó) jelenlétében valósítja meg, azonban tettenérésnek minősül az is, ha az elkövetőt a helyszínről távoztában vagy üldözés után fogják el, tehát ha a cselekmény elkövetése és az elkövető elfogása közötti folyamat nem szakad meg.

Vesztegetést a Btk. 253. §-ának (1) bekezdése értelmében az valósít meg, aki hivatalos személy működésével kapcsolatban, neki vagy reá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér. Súlyosabban minősül továbbá a magatartása annak, aki az előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen.

Az Rtv. – fent már idézett – 92. §-ának (1) bekezdése a Testület hatáskörét az Rtv. V. fejezetében szabályozott intézkedésekre, a VI. fejezetben szereplő kényszerítő eszköz-alkalmazásokra, valamint a IV. fejezetben szereplő általános elvekre korlátozza. Ennek értelmében a Testület hatáskörén kívül esik annak megállapítása, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy szabálysértést.

A Testület ugyanakkor utal töretlen gyakorlatára, miszerint azon intézkedések [jelen esetben az Rtv. 33. § (1) bekezdés szerinti elfogás] esetén, amelyek jogalapját az Rtv. valamely, az intézkedéssel érintett személy által elkövetett jogellenes cselekményben jelöli meg, vizsgálnia kell, hogy e jogellenes cselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja a konkrét esetben fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését olyan esetekben, amikor a rendőrség jogalként bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne. A bűncselekménynek az Rtv. szerinti intézkedést megalapozó gyanúja nyilvánvalóan alacsonyabb fokú, mint a büntetőeljárás konkrét gyanúsítottal szembeni megindításához szükséges „megalapozott gyanú”, ezért az ilyen esetekben a Testület azt vizsgálja, hogy az adott eset körülményei fényében felmerülhetett-e a rendőrökben valamely bűncselekmény elkövetésének olyan, „egyszerű” gyanúja, amely megalapozta részükről az Rtv.-beli intézkedés foganatosítását. Ebben a körben a Testület az alábbiakat rögzíti.

Beadványa szerint a panaszos többször kérte a rendőröket a helyszínen, hogy beszéljék meg a kialakult helyzetet, és már a helyszínen nyilvánvaló volt számára az is, hogy a rendőrök valamely kijelentését úgy értelmezték, hogy az vesztegetés gyanúját alapozta meg. Figyelemmel erre a Testület úgy ítélte meg: nem kizárható, hogy a panaszos magatartása mutatott olyan elemeket, amelyek megalapozhatták a rendőrök arra vonatkozó feltételezését, hogy a panaszon megpróbálja megvesztegetni őket. Ezért a Testület – hangsúlyozva, hogy ez az álláspontja semmiképpen sem tekinthető a panaszos büntetőjogi felelősségének kérdésében kialakított állásfoglalásnak – arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét esetben fennállt a bűncselekmény elkövetésének olyan mértékű gyanúja, amely a panaszos előállítását megalapozta.

A Testület a fenti okfejtés alapján a panaszos előállítását indokolt és jogszerű intézkedésnek minősítette, és a jogalap vonatkozásában a személyes szabadsághoz fűződő alapjog megsértését nem állapította meg.

A Testület megjegyzi továbbá, hogy a bűncselekmény gyanújának fennállása kapcsán a párhuzamosan folyamatban lévő büntetőeljárás további bizonyítékok alapján természetesen eltérő következtetésre juthat, a panaszeljárásra irányadó szabályok szerint azonban ezt a döntést a Testületnek nem áll módjában bevárni, hiszen az eljárást nem függesztheti fel.

b) Az 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Ezt az előírást konkretizálja az előállításra a 33. § (3) bekezdés, amelynek értelmében a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot *csak a szükséges ideig*, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

A Testület a panaszos előállításának jogszerűségén túl ezért azt is vizsgálta, hogy az intézkedés időtartama annak céljához és az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten nem volt-e szükségtelenül hosszú.

A panaszos előállításának időtartamáról kiállított igazolás szerint szabadságának korlátozása 2011. február 17-én 14 óra 30 perctől 19 óra 50 percig tartott. Arra a kérdésre, hogy ezen idő alatt milyen eljárási cselekményeket végeztek a panaszossal szemben, az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy bilincset alkalmaztak, majd a rendőrőrs épületében a panaszos ruházatát átvizsgálták. A csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint továbbá 18 óra 30 perctől kezdődően a panaszostól a rendőrök kényszerítő foglaltak le, ami 18 óra 45 percig tartott. B. I. r. szds. 2011. február 17-én készített jelentésében pedig arról számol be, hogy a sérelmezett eseményekkel összefüggésben a panaszost személyesen hallgatta meg 19 óra 30 perctől kezdődően, amelyet követően 19 óra 50 perckor bocsátották őt szabadon. Arra vonatkozóan, hogy a panaszos gyanúsított vagy tanúkénti kihallgatására sor került volna, az iratok nem tartalmazzak utalást.

Mindez azt jelenti, hogy a panaszos mintegy öt és fél órás fogvatartása során a szükséges adminisztratív teendők elvégzésén túl csupán 18 óra 30 perctől 18 óra 45 percig, illetve 19 óra 30 perctől 19 óra 50 percig, tehát összesen bő fél óra időtartamban hajtottak végre a rendőrök érdemi eljárási cselekményt. Az ezen túli mintegy öt óra pusztá várakozással telt el.

A Testület a fentiek alapján a panaszos kb. öt és fél órás fogvatartását az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten aránytalanul hosszúnak ítélte, ezért a fogvatartás időtartama miatt a panaszos személyes szabadságának aránytalan korlátozását, s ekként sérelmét állapította meg.

4) A panaszos sérelmezi, hogy az előállítása során megbilincselték, majd pedig végig bilincsben tartották, és csak akkor vették le a kényszerítő eszközt a kezéről pár perc időtartamra, amikor jelezte, hogy az elé tett dokumentumokat nem tudja aláírni.

a) Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján – a panaszos szökésének megakadályozása érdekében – került sor. A bilincselés 14 óra 40 perctől 19 óra 30 percig tartott. A rendőrségi iratok a panaszos bilincselést megelőző magatartását a következőképpen írják le. A panaszos sem a támadás, sem pedig a támadóval szembeni testi kényszer és bilincs kényszerítő eszközök alkalmazása során nem lépett közbe, csupán szemlélője volt a történeteknek, illetve szóban próbálta meg a sofórt csillapítani. A kapitányságvezető a bilincs alkalmazásával összefüggésben megjegyzi továbbá, hogy a panaszos ugyan nyugodtan viselkedett, a törvény indokolása szerint azonban a bilincs megelőző jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazásához nem szükséges, hogy az intézkedés alá vont személy ellenállást tanúsítson. A kétfős rendőrfőnök továbbá – a kapitányságvezető szerint joggal – a két intézkedés alá vont személy egyszerre történő előállítását így találta biztonságosnak.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”. Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben a c) pontra, szökés megakadályozására hivatkoztak.

A bilincselés okával összefüggésben fontos tisztázni azt, hogy ugyan az igazoltatás kapcsán elfogadta a Testület az intézkedést megalapozó körülményként, hogy a rendőrök vélhették úgy: a panaszos társával együtt ki akarta vonni magát az intézkedés alól, a bilincselés

indokoltságának vizsgálatakor nem hagyható figyelmen kívül a panaszos azon magatartása sem, amelyet az igazoltatás megkezdését követően tanúsított. Ennek kapcsán ugyanis a rendőrségi iratok egyértelműen azt rögzítik, hogy a panaszos együttműködő volt, nem tanúsított semmiféle ellenállást, ellenszegülést a rendőrökkel szemben (még akkor sem, amikor társával szemben testi kényszeret és bilincset alkalmaztak), és arról sem számolnak be, hogy a panaszos ki kívánta volna vonni magát az intézkedés alól akár az előállítás közlését megelőzően, akár azt követően.

A panaszossal szembeni bilincsalkalmazás megítélése kapcsán a Testület figyelemmel volt az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdésében foglalt előírásra, miszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A konkrét ügy körülményeit a fent hivatkozott rendelkezéssel összevetve a Testület az alábbi következtetésre jutott. A panaszos által az intézkedés idején tanúsított magatartás nem tartalmazott semmilyen olyan elemet, amely arról tanúskodott volna, hogy a panaszos megpróbálta volna szökés útján kivonni magát az intézkedés alól. Ezért a rendőrség által megjelölt ok bizonyosan nem teremtett megfelelő jogalapot a bilincs alkalmazására.

b) Ebben a körben ki kell emelni, hogy a végig együttműködő panaszossal szemben kirívóan aránytalan volt a rendkívül hosszú tartamú bilincshasználat a rendőrség épületében.

A kapitányságvezető ezzel kapcsolatban előadja, hogy a Polgárdi Rendőrőrsön kialakított előállító helyiség egy fő elhelyezésére alkalmas, abban a két fő elkülönítése értelemszerűen nem lett volna lehetséges. Ezért a panaszost előállítása időtartamára a rendőrőrs aulájában helyezték el, ahol a rendőrök folyamatosan – felváltva – szemmel tartották. Tekintettel arra, hogy az előállító helyiségben a biztonságos őrzés feltételei értelemszerűen biztosítva vannak, az előállító helyiségen elhelyezett személyről a bilincset levették, míg az aulában elhelyezett, nagyobb mozgástérrel rendelkező panaszosról nem.

A Testület ezt az érvelést szintén nem fogadta el, tekintettel arra, hogy – a fentiekben kifejtettek szerint – a panaszos részéről szökésre utaló magatartás nem merült fel, sőt a rendőri jelentések némelyike kifejezetten utalt arra, hogy a panaszos végig együttműködő magatartást tanúsított. Ennek következtében egy olyan helyzetben, amikor a panaszos már a rendőrségi épületben, folyamatos rendőri felügyelet alatt állt, a bilincselés törvényi feltételeként meghatározott szökésveszély a Testület megítélése szerint nem volt megállapítható.

A bilincseléssel összefüggésben, mivel a kényszerítő eszközt az eljáró rendőrök – a fentiek szerint – a panaszossal szemben megfelelő jogalap hiányában alkalmazták, a Testület indokoltnak látta megállapítani a panaszos emberi méltóságának megsértését. Az alapjogsértés súlyát tovább növeli az a körülmény, hogy a bilincshasználat rendkívül hosszú időn át, közel öt órán keresztül tartott.

5) A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrsre érkezést követően elkérték a telefonját, majd megkérdezték, hogy készített-e felvételeket. A panaszos válaszul nemmel felelt, azonban a rendőrök a készüléket tüzetesen átvizsgálták, majd kikapcsoltatták vele.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos mobiltelefonját nem vették letétbe, mivel az érintettet nem helyezték el előállító helyiségben, és a készülék lefoglalására sem került sor. Az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoztak továbbá, hogy a panaszos mobiltelefonját az intézkedések folyamán nem vették el.

Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése felhatalmazása alapján a hatóság az előállított személy elhelyezésekor ruházatát átvizsgálja, és tőle elveszi azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. A hivatkozott rendelkezés utaló szabályként a Fogdaszabályzat előírásait, illetve a fogvatartott birtokában tartható tárgyak listáját tartalmazó mellékletét hívja fel. Az utalt jogszabályhelyek ismeretében kijelenthető, hogy a rendőrségnek abban az esetben, ha a panaszost előállító helyiségben helyezték volna el, gondoskodnia kellett volna a panaszos mobiltelefonjának az elvételéről és letétbe helyezéséről. Arra az esetre vonatkozóan azonban – ahogyan az a konkrét ügyben is történt –, amikor az előállított elhelyezésére nem az előállító helyiségben kerül sor, a vonatkozó jogszabályok nem tartalmaznak felhatalmazást az intézkedés alá vont személy tárgyainak, így adott esetben a mobiltelefonjának az elvételére.

Jelen ügy érdemi megítélését azonban a fentiekén túl a felek előadásában mutakozó ellentétek határozták meg. A panaszos és a rendőrök előadása egyértelmű ellentmondásban áll azzal kapcsolatosan, hogy a panaszos mobiltelefon-készülékét a rendőrsön elvették-e tőle. A Testület ezt az ellentmondást a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudta feloldani, így nem tudott egyértelmű álláspontot kialakítani sem a tényleges történetesen, sem azok jogi megítélése tekintetében.

A Testület a panaszos mobiltelefonjának az elvétele kapcsán – a felek előadásában mutakozó, feloldhatatlan ellentét miatt – a tulajdonhoz való alapjog megsértését nem tudta megállapítani.

6) A panaszos a rendőrsön töltött idő kapcsán kifogásolja, hogy az örs épületében több órán keresztül az aulában várakoztatták, és hogy a körülbelül 8 órán át tartó intézkedés során sem ételt, sem vizet nem adtak neki.

a) A panaszos elhelyezésével összefüggésben a kapitányságvezető válaszelevelében a Szolgálati Szabályzat 51.-ának (1) bekezdésére utalva – amely szerint az előállított személyt előállító vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben kell elhelyezni, továbbá az azonos ügyben előállítottakat el kell különíteni – előadja, hogy a Polgárdi Rendőrsön kialakított előállító helyiség egy fő elhelyezésére alkalmas, abban a két fő elkülönítése értelemeszerűen nem lett volna lehetséges. Ezért a panaszost előállítása időtartamára a rendőrs aulájában helyezték el, ahol a rendőrök folyamatosan – felváltva – szemmel tartották.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről. A Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (1) bekezdése alapján – amint arra a

kapitányságvezető is hivatkozik – az előállított személyt előállító- vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben kell elhelyezni. Az azonos ügyben előállítottakat el kell különíteni.

A hivatkozott rendelkezések ismeretében leszögezhető, hogy nem ütközött jogszabályba a rendőröknek sem az az eljárása, hogy a panaszost és társát, a gépkocsi sofőrjét egymástól elkülönítve helyezték el, sem pedig az, hogy a panaszost a szabadságkorlátozás idejére nem az előállító helyiségbe zárták, hanem a rendőrség aulájában ültették le. A várakoztatás időtartamát a Testület az előállítás vonatkozásában, a fenti 3)-as pontban értékelte.

Az elhelyezésével összefüggésben ezért a Testület a panaszos emberi méltóságának megsértését nem állapította meg.

b) A panaszos azon kifogása kapcsán, miszerint sem ételt, sem italt nem kapott a fogvatartás ideje alatt, a Testület az alábbi álláspontot alakította ki.

A fogvatartásról kiállított igazolás szerint a panaszos élelmezést nem kért. Az intézkedő rendőrök jelentése rögzíti, hogy a fogvatartott két személynek a rendőrök 14 óra 30 perc és 15 óra között nem biztosítottak ételmet és ivóvizet. A kapitányságvezető válaszában azt közölte továbbá, hogy az előállított személyeknek biztosított volt az ivóvíz, azonban a rendőrök nyilatkozata szerint italt, élelmezést egyikük sem kért.

Jogszabályi rendelkezések hiányában az előállítottak élelmezését illetően csak a 26-326/3/2006. számú, az Országos Rendőr-főkapitányság Közbiztonsági Főigazgatója által kiadott körlevélhez (ORFK körlevél) mellékelt tájékoztató tartalmaz iránymutatást. Eszerint az élelmezésnél az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani, és a fogvatartásért felelős vezetőnek helyi intézkedésben kell szabályoznia, hogy ki a felelős az élelem biztosításáért. Célszerű az étel átvételét írásban is dokumentálni. A tájékoztatóban foglaltakat az előállítottakkal minden esetben ismertetni kell, melynek tényét az érintett aláírásával is igazolja. A tájékoztató vonatkozó pontja szerint az előállított jogosult rá, hogy öt órát meghaladó fogvatartás esetén ételmet kérjen.

A panaszos fogvatartása 14 óra 30 perctől 19 óra 50 percig, tehát közel öt és fél órán tartott, így a hivatkozott előírás alapján joga volt ételmet kérni. Kétségtelen ugyanakkor, hogy a fogvatartással összefüggő valamennyi iraton – amelyeket a panaszos aláírásával is ellátott – az szerepel, hogy nem kért élelmezést. Minthogy pedig a rendőrséget a jelenlegi – és fent ismertetett – normák alapján elsődlegesen a fogvatartott kérelmére terheli az élelmezési kötelezettség, **a Testület nem állapított meg mulasztást azzal összefüggésben, hogy a rendőrök a panaszosnak a szabadságkorlátozás ideje alatt nem adtak ételt.**

A Testület megítélése szerint ugyanakkor a rendőrség általános törvényi kötelezettségeiből fakadóan elvárható volt, hogy a panaszosnak a rendőrök inni adjanak. Ez levezethető az Rtv. 2. § (1) bekezdéséből, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait, továbbá 16. § (4) bekezdése előírásaiból is, ami alapján a rendőr nem alkalmazhat megalázó bánásmódot.

A felek egymásnak ellentmondó nyilatkozatai miatt azonban nem volt egyértelműen tisztázható, hogy e tekintetben miként zajlottak az események.

A Testület ezért kellő bizonyítottság hiányában nem tartotta megállapíthatónak, hogy csorbult a panaszos emberi méltósághoz való alapjoga a rendőrök azon kötelezettségével összefüggésben, hogy neki a fogvatartás ideje alatt inni adjanak.

IV.

A fentiek alapján a Testület a közrend, közbiztonság védelmére alapozott rendőri fellépést indokoltnak tekintette, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez való alapjogának megsértését az igazoltatás vonatkozásában nem állapította meg. A panaszos előállítását továbbá indokolt és jogszerű intézkedésnek minősítette, és a jogalap vonatkozásában a személyes szabadsághoz fűződő alapjog megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani, ugyanakkor a panaszos kb. öt és fél órás fogvatartását az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten aránytalanul hosszúnak ítélte, ezért a fogvatartás időtartama miatt a panaszos személyes szabadságának aránytalan korlátozását, s ekként sérelmét állapította meg. A bilincseléssel összefüggésben, mivel a kényszerítő eszközt az eljáró rendőrök – a fentiek szerint – a panaszossal szemben megfelelő jogalap hiányában alkalmazták, a Testület megállapította a panaszos emberi méltóságának megsértését, amely sérelem súlyát tovább növelte az a körülmény, hogy a bilincshasználat rendkívül hosszú időn át, közel öt órán keresztül tartott. A Testület a panaszos mobiltelefonjának az elvétele kapcsán – a felek előadásában mutatkozó, feloldhatatlan ellentét miatt – a tulajdonhoz való alapjog megsértését ugyanakkor nem tudta megállapítani. A fogdai elhelyezéssel összefüggésben a Testület a panaszos emberi méltóságának megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani, és nem állapított meg mulasztást azzal összefüggésben sem, hogy a rendőrök a panaszosnak a szabadságkorlátozás ideje alatt nem adtak ételt. A rendőrök azon kötelezettségével összefüggésben pedig, hogy a fogvatartás ideje alatt a panaszosnak inni adjanak, a Testület kellő bizonyítottság hiányában nem tartotta megállapíthatónak a panaszos emberi méltósághoz való alapjogának megsértését.

A konkrét esetben megvalósult sérelmek a Testület megítélése szerint összességükben elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. október 5.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET